

Univerzita Palackého v Olomouci

Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

SAMOSTATNÝ PROJEKT

Životní etapy

Zdravotně-sociální fotožurnalistika

Nela Kadlečiková

Olomouc 2021

1 CÍL PRÁCE

Cílem práce je prostřednictvím série fotografií různých lidí prezentovat jejich životní etapu, ve které se momentálně nachází. Původně jsem se chtěla zaměřit pouze na fotografování porodu, ale vzhledem ke koronavirové pandemii a protiepidemiologických opatření spojené s ní, mi to nebylo umožněno. Projekt se zaměřuje na všechny etapy v lidském životě a na fotografiích jsou ztvárněny ženy i muži. Součástí jsou i významné události v životě jako těhotenství a svatba. Téma projektu jsem zvolila takové, protože mi přišlo zajímavé ztvárnit něco, co je emotivní a nahlédnout tak do života druhého člověka.

Kateřina Thorová ve své knize *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt* uvádí několik autorů, kteří rozdělují periodizaci lidského života. Například Vágnerová rozděluje životní etapy na: prenatální období, novorozenec, kojeneček, batolecí věk, předškolní věk, školní věk, adolescence, mladá dospělost, střední dospělost, starší dospělost a stáří.¹

Podle sociologa Josefa Alana se etapy dělí na rané dětství, předškolní věk, školní věk, puberta, dospívání, raná dospělost, střední dospělost, pozdní dospělost, důchodový věk, stáří, stařecký věk a dlouhověkost.² Stejně rozdělení využívá v knize *Sociologie výchovy a školy* i Radomír Havlík, který ale důchodový věk uvádí i jako (před) důchodový věk.³

Fotografická série *Životní etapy* prezentuje prenatální období, dětství, dospívání, dospělost a stáří.

2 ZDŮVODNĚNÍ VOLBY TÉMATU

Tento projekt je výsledkem tematické a technologické specializace. Právě při studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci jsem si z nabízených předmětů vybrala zdravotně-sociální specializaci, protože mě odjakživa zajímalo zdravotnictví, psychologie a sociologie. Vždy jsem se zajímala a vyhledávala články týkající se psychologie a sociologie. Taktéž mě vždy zajímalo postavení člověka ve společnosti a s čím se daný člověk v životě potýká. Rovněž mě fascinovaly životní příběhy obyčejných lidí. Tuto specializaci jsem následně spojila s technologickou specializací – fotožurnalistikou.

¹ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 978-80-246-1037-5. IN: THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.

² ALAN, Josef. *Etapy života očima sociologie*. Praha: Panorama, 1989. ISBN 80-7038-044-6.

³ HAVLÍK, Radomír a Jaroslav KOŤA. *Sociologie výchovy a školy*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-327-7

Fotografování mě zajímalo už od dětství a vždy jsem se mu věnovala pouze na amatérské úrovni. Během studia na střední škole jsem vedla blog, ve kterém jsem ve svých článcích používala své fotografie, které se mi hodily k určitému článku. Později jsem se začala věnovat portrétům osob. Až na univerzitě jsem prostřednictvím fotografických workshopů nahlédla hlouběji do toho, jak docílit prostřednictvím nastavení fotoaparátu profesionální fotografie. Fotografování je to, čemu bych se v budoucnu chtěla věnovat profesionálně a skloubit tak psanou žurnalistiku s fotožurnalistikou ve své profesi. Téma *Životní etapy* jsem si vybrala, protože ráda vidím v každé fotografii emoci a příběh, který se prostřednictvím ní snaží divákovi něco říct.

3 ZDROJE A STAV PROBLEMATIKY

Žádný výzkum ohledně životních etap spojené s fotografií jsem nenašla. Během pátrání jsem ale objevila fotografku Nikol Klapkovou, která se soustřeďuje zejména na fotografování životních etap. Taktéž na zaměření sledování určité osoby v určitých životních etapách lze zmínit filmovou režisérku Helenu Třeštíkovou, která se zabývá časosběrnými dokumenty. Pro svá díla si vybírá různé osobnosti, které poté sleduje v určitém ohraničeném časovém období. Například pro svůj dokument sledovala 20 let prostitutku Annu nebo 14 let drogově závislou Katku.⁴

Inspirací a motivací pro tvorbu mého projektu byla zejména absence kvalitních a propracovaných fotografií na ženských webových portálech, které se zabývají psychologickými a společenskými tématy. Většinu fotografií redakce přebírá z různých fotobank. Jedná se o ilustrační snímky, které ztrácí svoji jedinečnost tím, že se s danou fotografií čtenáři mohou setkat na jiných portálech. Dle mého názoru titulek, ale i náhledová fotka rozhoduje o tom, zda si čtenář zvolí, jestli si daný článek přečte. Z fotografií pak dle mého úsudku nejde cítit emoce.

Dalším podnětem ke zpracování mého tématu byly i samostatné projekty z předešlých let, které se týkaly obzvláště handicapovaných osob nebo bezdomovců, kdy jsem se celkově zamýšlela nad jejich životy. Během koronavirové pandemie a kvůli mému prodloužení studia jsem se více zaměřila na kontakty s lidmi okolo sebe a začala jsem více vnímat osoby ve svém okolí. Poté mě napadlo zachytit osoby v různém věku při určitých situacích.

Životními etapami prochází každý člověk. Médii se to tedy také dotýká, jelikož hovoří o různých lidech v určitém věku a v zájmu jsou také celebrity, o kterých média píšou různé

⁴ KUBEŠ, Slavomír. *Třeštíková má nový časosběrný dokument, 20 let se věnovala osudu prostitutky* [online]. ČTK. 31.03.2021. [cit. 2021-05-05]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/trestikova-ma-novy-casosberny-dokument-20-let-se-venovala-osudu-prostitutky/2015683>

články. Publikum se tak setkává se zprávami o narození, svatbě, těhotenství, významné události, ale i o smrti známé osobnosti.

4 IDEOVÝ PLÁN

Jak jsem zmiňovala v úvodu, mým cílem bylo prostřednictvím fotografií různých lidí prezentovat jejich životní etapy. Důležité bylo rozvrhnout si projekt časově, jelikož byl náročnější na zpracování. Nejprve bylo důležité obstarat osoby, které by se mi do projektu hodily. Ve svém projektu jsem z významných událostí v lidském životě chtěla ztvárnit zejména těhotenství, svatbu a narození dítěte. K tomu jsem využila sociální sítě jako Facebook a Instagram, abych do svého projektu mohla zakomponovat těhotnou ženu a novorozence. Téma svatby ke mně přišlo náhodou, když mě kamarádka ze střední školy požádala o to, abych se stala jejím fotografem v její svatební den. V říjnu se mi podařilo díky Instagramu nafotit snímky s těhotnou slečnou a jejím přítelem. Matku s novorozencem se mi nepodařilo sehnat, ale vzhledem k tomu, že jsem v minulosti fotila portréty malých novorozenců, využila jsem tedy fotografii z roku 2018. V září vznikly spontánně fotografie dospělých a seniorů při sběru vinné révy v pálavské oblasti Dolní Dunajovice.

Osoby na fotografiích jsou mi známí, příbuzní, ale i rodinní příslušníci. Fotografie tedy vznikaly při různých situacích v mém životě.

5 POSTUP PRÁCE

Většinu fotografií jsem pořizovala na fotoaparát Nikon D5300 s objektivem AF-S DX NIKKOR 18-55 mm f/3,5-5,6 VR. Na portréty jsem používala objektiv AF-S NIKKOR G 50 mm f/1,8. Režim jsem měla nastavený bez blesku.

Některé fotografie vznikaly spontánně, když jsem v daný okamžik viděla něco vhodného, tak jsem někdy u sebe fotoaparát neměla. Proto jsem tři fotografie vyfotila na mobilní telefon iPhone 7 s parametry 12 Mpx f/1,8.

Na úpravu fotografií jsem využila software zvaný Adobe Lightroom, který má bezplatnou verzi na mobilním telefonu. S tímto softwarem jsem zvyklá upravovat své fotografie a velmi mi vyhovuje. Všechny fotografie jsem se rozhodla prezentovat v černobílé podobě, jelikož právě tento styl fotografie více přiblíží příběh a emoci daného člověka v určitém okamžiku jeho života. Černobílá barva navíc neodvádí pozornost na jiný objekt, ale bude se zaměřovat pouze na ztvárněnou osobu. Nejdříve jsem fotografie převedla do černobílé barvy a poté jsem

upravovala kontrast, jas, expozici a dynamiku barev, díky které jsem mohla potlačovat nebo zvýrazňovat barvy. To znamená, že některé předměty nebo okolí splývá nebo je naopak zvýrazněné.

V projektu jsou převážně portréty lidí, ale také fotografie lidí v určité životní situaci. Součástí projektu je událost svatby a těhotenství.

Projekt jsem začala tvořit od března roku 2020, kdy jsem začala fotografovat spontánně mé rodiče v rouškách. V létě 2020 vznikly fotografie ze svatby a na podzim ze sbírání hroznů ve vinohradu se ženami a muži. V říjnu pak fotografie těhotenství.

Mezi posledními fotografiemi patří zkouška ve svatebních šatech a fotografie ultrazvuku, která vznikla v únoru roku 2021. Tato fotografie je v sérii umístěna jako první životní etapa – a to začátek nového života. Fotografie jsou seřazené podle periodizace vývoje člověka.

6 POPIS FOTOGRAFIÍ

Fotografie č. 1 – Očekávání dítěte

Na fotografiích jsou budoucí rodiče, kteří představují na ultrazvukovém snímku svého potomka, který se narodí v srpnu roku 2021. Fotografie je zaměřená pouze na detail dětského body s ultrazvukovým snímekem.

Technické parametry: $f/2$, $1/60$, ISO 800

Fotografie č. 2 – Narození dítěte

Na fotografii je babička, která hlídá svého vnoučka Filipa. Fotografie vznikla v roce 2018 po slavnostním vítání nových občánků v obci Drnholec, protože se mi v době koronavirové pandemie nepodařilo setkat se s matkou a novorozencem. Jedná se o spontánní fotografii.

Technické parametry: f/4,8,1/60, ISO 2500

Fotografie č. 3 – Zvědavé batole

Na fotografii je dvouletý chlapeček Lukáš, který si během hlídání našel hračku, jež si okamžitě zamiloval a zkoumal každou její část. Chlapec trpí vzácným syndromem zvaný Sturge-Weberův syndrom a přidruženou epilepsií a musí navštěvovat pravidelně rehabilitace. Tato fotografie vznikla spontánně.

Technické parametry: f/4, 1/ 1000, ISO 560

Fotografie č. 4 – Chlapec v poli

Na snímku je tříletý chlapec David v poli, který si červnové fotografování užíval.

Technické parametry: f/8, 1/250, ISO 200

Fotografie č. 5 – Sklíčené děvče

Na snímku je šestileté děvče Natálie, která je rozhněvaná, že nemůže jít sama na hřiště. Po nekonečném přemlouvání se rozbředla na chodníku jejího domu. Taktéž i tento snímek vznikl spontánně.

Technické parametry: $f/ 2,5$, $1/640$, ISO 800

Fotografie č. 6 – Chlapec na skateboardu

Na fotografii je chlapec Boris, který předvádí trik na skateboardu. Tato fotografie vznikla na mobilním telefonu.

Technické parametry: $f/ 1,8$, $1/1600$, ISO 20

Fotografie č. 7 – Výběr svatebních šatů za doby korony

Na fotografii je žena, která se bude vdávat, proto vybírá svatební šaty. V době koronavirové pandemie však během zkoušení musí na sobě mít respirátor. Fotografie byla pořízena na mobilní telefon.

Technické parametry: f/1,8, 1/100, ISO 32

Fotografie č. 8 – Svatebčané Darmovzalovi se jdou fotit

Novomanželé Jakub a Lucie se po obřadu jdou fotografovat u svatební brány se všemi hosty.

Technické parametry: f/11, 1/500, ISO 200

Fotografie č. 9 – Mladý pár buduje svůj nový domov

Mladý pár Jana a Daniel se během práce na své stavbě nechají vyrušit krátkým fotografováním.
Technické parametry: f/4, 1/60, ISO 640

Fotografie č. 10 a 11 – Těhotná žena v osmém měsíci

Na snímku je mladý pár Martina a Tomáš, kteří očekávají svou holčičku, která se bude jmenovat Elena. Mladý pár jsem poznala díky Instagramu, kdy se mi Martina sama na mou prosbu, že hledám těhotnou ženu, ozvala.

Technické parametry: $f/2,5$, $1/60$, ISO 800

Technické parametry: f/5,6, 1/125, ISO 1250

Fotografie č. 12 – Láska za časů korony

Na snímku je mladý pár, kteří si dávají pauzu od výšlapu po „Sluňáku“, který se nachází v Dolních Dunajovicích. Fotografie je pořízená v ke konci března roku 2020 na mobilní telefon. V této době bylo striktní nosit roušky i venku.

Technické parametry: f/1,8, 1/ 2 700, ISO 20

Fotografie č. 13 – Povídání si mužů v odlišných životních etapách

Na fotografii jsou dva muži, kteří se nacházejí v jiných životních etapách. Muž vlevo je ve střední dospělosti, zatím muž vpravo je v důchodovém věku. Starší muž vypráví o historii svého vinařství Šoman, které se nachází na jižní Moravě v obci Dolní Dunajovice. Fotografie vznikla nenápadně bez vědomí mužů, že jsou zachyceni na fotoaparát.

Technické parametry: f/8, 1/250, ISO 220

Fotografie č. 14 a 15 – Přestávka a přemýšlení nad životem

Na fotografii je 37letý muž Vítězslav, který si dává přestávku od práce na stavbě. U toho popíjí svou oblíbenou kávu a kouří cigaretu.

Technické parametry: f/3,2, 1/800, ISO 800

Technické parametry: $f/3,2$, $1/800$, ISO 800

Fotografie č. 16 – Objímající se ženy

Fotografie je pořízená ze srpnové svatby, kdy do domu nevěsty přijíždí hosté. Setkávají se zde rodiny a příbuzní, kteří se dlouho neviděli. Fotografie taktéž vznikla spontánně.

Technické parametry: f/9, 1/320, ISO 200

Fotografie č. 17 – Matka s dcerou

Na snímku jsou dvě ženy. Žena vlevo je ve střední dospělosti a žena vpravo je v důchodovém věku. Matka s dcerou si užívají odpolední pohody a navrací se do tak do mladých let, kdy matka dceři pletla copánky jako malé dívce.

Technické parametry: f/2, 1/320, ISO 3200

Fotografie č. 18 – Žena ve vinohradě

Aktivní žena v důchodovém věku, která sbírá hrozny ze svého vinohradu, který se nachází v moravské obci na jižní Moravě. Na pomoc ji přichází celá rodina a její kamarádka Anička.

Technické parametry: $f/7,1$, $1/200$, ISO 400

Fotografie č. 19 – Vdova s dcerou u hrobu

Na snímku jsou dvě ženy, které šly navštívit své zesnulé rodinné příslušníky. V ten den měla zesnulá prababička narozeniny, a proto matka s dcerou zavítaly na hřbitov.

Technické parametry: f/4,5, 1/ 1000, ISO 400

7 SEBEHODNOCENÍ

Domnívám se, že jsem docílila záměru, který jsem si stanovila na začátku projektu. Původním tématem, které jsem chtěla realizovat, bylo nafotografovat průběh porodu. Vzhledem ke koronavirové pandemii jsem toto téma nemohla realizovat, neboť mi nebylo umožněno kvůli protiepidemiologických opatřeních. Proto jsem se rozhodla k tématu příbuznému spojené se životem. Jsem spokojená se svými fotografiemi, ale si vědoma toho, že v tomto projektu schází více fotografií spojené se stářím. S tím také souvisí koronavirová pandemie, kvůli které jsem se z bezpečnostních důvodů nemohla navštívit se starší paní z domova důchodců.

Projekt *Životní etapy* byl náročnější na čas, jelikož v projektu figurovaly osoby, se kterými jsem se musela časově dohodnout, aby mohly fotografie vzniknout. Osoby na fotografiích jsou mí rodinní členi, příbuzní, ale i neznámí lidé. Jelikož jsem do svého projektu chtěla zahrnout

období těhotenství musela jsem použít sociální sítě jako je Instagram a Facebook, abych mohla vyfotografovat takovou ženu.

Náročnější bylo vyfotografovat těhotnou ženu s přítelem, protože říjnové počasí nebylo ideální. Během fotografování přelo a byla mlha. S tím byla po té těžší úprava. Pro mou introvertnější povahu bylo nesnadné fotografovat spoustu neznámých lidí na svatbě, a navíc jsem poprvé takovou událost fotografovala. V téhle oblasti mi to dalo cenné zkušenosti, vyšší sebevědomí v komunikaci s lidmi a v tvorbě. Také to podpořilo můj osobní rozvoj. I když byl projekt časově náročnější, tak jsem si jeho tvorbu velmi užila.

Jsem si ale vědoma toho, že by se celkově fotografie daly vyfotit lépe a fotografie více propracovat. Také by se vyfotografovat životní události jako žádost o ruku, narozeniny, první kroky dítěte a porod.

8 ZDROJE

ALAN, Josef. *Etapy života očima sociologie*. Praha: Panorama, 1989. ISBN 80-7038-044-6.

HAVLÍK, Radomír a Jaroslav KOŤA. *Sociologie výchovy a školy*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-327-7.

KUBEŠ, Slavomír. *Třeštíková má nový časosběrný dokument, 20 let se věnovala osudu prostitutky* [online]. ČTK. 31.03.2021. [cit. 2021-05-05]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/trestikova-ma-novy-casosberny-dokument-20-let-se-venovala-osudu-prostitutky/2015683>

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 978-80-246-1037-5. IN: THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.